

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor
Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking

datum 7 december 2018

Betreffende wetsvoorstel:

35000 XVII

Vaststelling van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar 2019

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 4 december 2018 aangenomen door de Tweede Kamer.
Voor: SP, PvdA, GroenLinks, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.
Tegen: PVV, PvdD en FvD.

Aangenomen amendementen

Artikel 1 Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

25 (Amhaouch c.s.) over het ondersteunen van lokale startups in de Agri-Food sector.

Artikel 1.3 «Versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslanden» wordt verhoogd met 6 miljoen euro. De dekking wordt gevonden in artikel 5.4 op de post «Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen».

Dit amendement is bedoeld om in de snel groeiende Agri-Food sector in de focusregio's lokale startups te ondersteunen met behulp van Nederlandse expertise en de Nederlandse kennispositie in deze sector.

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 7 december 2018

blad 2

Deze ondersteuning wordt gerealiseerd door 6 miljoen euro in te zetten om Smart Agri-Food Innovation Hubs en Agrytechs te creëren op verschillende plekken in de focusregio's. De Nederlandse expertise in de Agro-Food business wordt zo mondiaal vermarkt. Het ontwikkelen en beheren van de Smart Agri-Food Innovation Hub en Agrytech heeft als doel startups en innovatieve MKB-bedrijven in de focusregio's te ondersteunen, om problemen op te lossen en oplossingen in de Agri-Food sector in focusregio's te commercialiseren. Het succesvolle project in Libanon heeft aangetoond dat het creëren van een dergelijke Hubs een grote spin-off heeft. Dit succesvolle project zal als voorbeeld dienen in het opzetten van de andere Hubs, aansluitend op de lokale behoefte. Om snel te kunnen groeien hebben startups een goed ontwikkeld cluster nodig van netwerken van startups, investeerders en startup-gerelateerde organisaties; een zogenaamd ecosysteem. Middels dit amendement wordt de creatie van een dergelijk ecosysteem geïntensiveerd en worden Agri-Food startups ondersteund. Tientallen miljoenen kleine bedrijven en startups zijn immers gaan exporteren door via e-commerce hun producten en diensten wereldwijd aan te bieden. Om dit proces te ondersteunen zijn lokale Startup Hubs van groot belang.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA, ChristenUnie en FvD.

Artikel 1 Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

26 → 54 (Voordewind) over een extra investering in het Fonds Bestrijding Kinderarbeid.

Dit amendement zorgt voor een extra investering van 2 miljoen euro voor het Fonds Bestrijding Kinderarbeid. Wereldwijd werken naar schatting 152 miljoen kinderen, waarvan 85 miljoen onder gevaarlijke omstandigheden. Zij werken onder meer in mijnen, in de landbouw of in fabrieken. Kinderarbeid leidt tot een vicieuze cirkel van armoede en zorgt ervoor dat kinderen het recht op onderwijs wordt ontzegd.

De gecombineerde gebiedsgerichte aanpak met kinderarbeidvrije zones, kinderarbeidvrije productieketens en onderwijs heeft zeer positieve resultaten opgeleverd, zoals onder meer blijkt uit de evaluatie van het «Out of Work and Into School»-programma. In de aangenomen motie Voordewind c.s. (34 952, nr. 26) wordt verzocht om de intensivering in de bestrijding van kinderarbeid in te zetten bij voorkeur via een alliantie van maatschappelijke organisaties en deze te richten op deze succesvolle gecombineerde gebiedsgerichte aanpak. Met de investering in dit amendement worden de extra middelen voor dit doel opgehoogd van 5 miljoen naar 7 miljoen euro.

De dekking wordt gevonden in artikelonderdeel 5.4 (nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen).

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

datum 7 december 2018

blad 3

Artikel 2 Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

12 (Van Haga) over het stimuleren van innovatieve initiatieven op het gebied van zonne-energie.

Lokale, kleinschalige energieopwekking vindt in ontwikkelingslanden vaak nog plaats op ouderwetse en milieuvervuilende wijze. Dit amendement zorgt ervoor dat innovatieve initiatieven op het gebied van zonne-energie structureel worden gestimuleerd, dan wel worden gecontinueerd. Deze investering moet neerdalen in de focusregio's, in het bijzonder de Sahel en de hoorn van Afrika.

De dekking wordt gevonden in het niet-juridisch verplichte deel van artikel 5 (multilaterale samenwerking en overige inzet).

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Artikel 2 Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

13 (Van Haga) over het stimuleren van oplossingen voor 'indoor air pollution' in ontwikkelingslanden.

In veel huishoudens in ontwikkelingslanden zijn de energievoorziening, de binnenverlichting en het «fornuis» nog afhankelijk van diesel, stookolie of hout. De schatting is dat «indoor air pollution» wereldwijd jaarlijks tot 4 miljoen doden en een groot aantal zieken leidt. Verschillende Nederlandse organisaties werken aan innovatieve oplossingen om deze problematiek aan te pakken. Voorbeelden zijn LED -verlichting in combinatie met zonnepanelen en een nieuwe generatie geavanceerde «indoor clean cooking stoves». Dit amendement moet ervoor zorgen dat oplossingen voor dit specifieke probleem structureel worden gestimuleerd. Daarnaast moet dit amendement bijdragen aan (de doelen van) het nieuwe Global Platform Energy and Health Platform of Action van WHO en UNDP. Dit nieuwe «platform of action» is reeds aangekondigd door WHO en UNDP op de First Global Conference on Air Pollution and Health. Deze intensivering moet neerdalen in de focusregio's, in het bijzonder de Sahel en de hoorn van Afrika.

De dekking voor dit amendement wordt gevonden in het niet-juridisch verplichte deel van artikel 5 (multilaterale samenwerking en overige inzet).

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Artikel 3 Sociale vooruitgang

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

18 (Bouali en Kuik over 7 miljoen extra investeren in het tegengaan van kindhuwelijken en het versterken van de positie van jonge meisjes.

De indieners willen € 7 miljoen extra investeren in het tegengaan van kindhuwelijken en het versterken van de positie van jonge meisjes. Deze extra financiële middelen zijn bestemd voor partners actief op het thema, zoals de wereldwijde alliantie «Girls not Brides», UNICEF en bijvoorbeeld de landenspecifieke programma's van Save the Children.

datum 7 december 2018

blad 4

Dit sluit aan bij de ontwikkelingsagenda van de Verenigde Naties, waar in Duurzaam Ontwikkelingsdoel (SDG) 5 het uitbannen van kindhuwelijken expliciet is vastgelegd. Op veel plekken in de wereld zijn kindhuwelijken weliswaar verboden, maar is deze praktijk helaas nog steeds gebruikelijk. Het gebruik van kindhuwelijken leidt tot tienerzwangerschappen, tot hogere sterftcijfers onder jonge vrouwen en extra complicaties voor hun gezondheid op langere termijn. Ook is de kans op seksueel overdraagbare aandoeningen groter. Daar komt bij dat kinderen van jonge vrouwen uit kindhuwelijken vaker lijden aan ondervoeding en onderontwikkeling. Bovendien krijgen deze vrouwen die op jonge leeftijd worden uitgehuwelijkt nauwelijks tot geen onderwijs en belanden ze vaak in een sociaal isolement. Zij kunnen zich niet ontwikkelen, hebben geen zicht op vooruitgang en kunnen ook geen beter bestaan of perspectief bieden aan hun kinderen. Op die manier blijft de armoedeval en genderongelijkheid intact. De indieners willen investeren in perspectief en mensen kansen geven op een beter bestaan, in het bijzonder aan de meest kwetsbare groepen in de wereld. Daarom willen de indieners een versterkte inzet op het tegengaan van kindhuwelijken via partners met expertise op dit terrein. Zij kunnen dan programma's ontwikkelen en uitvoeren om kindhuwelijken tegen te gaan. Daarbij moet specifiek aandacht zijn voor intensivering op onderwijs, aangezien uit recent onderzoek blijkt dat toegang tot onderwijs van goede kwaliteit van groot belang is. De dekking voor dit amendement wordt gevonden in artikel 5.4 op de post «Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen».

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Artikel 3 Sociale vooruitgang

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

22 (Bouali en Kuik) over een extra geormerkte investering in voorlichting over en toegang tot anticonceptie voor jongeren.

Dit amendement zorgt voor een extra geormerkte investering in voorlichting over en toegang tot anticonceptie voor jongeren, in het bijzonder meisjes en vrouwen. Doel van deze investering is alle mensen het recht en de vrijheid geven om eigen keuzes te maken omtrent zwangerschap, bevalling en gezinsplanning. Hiermee versterken we de reproductieve rechten wereldwijd. Ook vergroten we de keuzevrijheid van mensen. Tevens willen de indieners dat met deze extra middelen de kennis, voorlichting en onderwijs over anticonceptie wordt versterkt. Mogelijke uitvoerders zijn Global Financing Facility en UNFPA. De investering moet neerdalen in de focusregio's. Deze extra investeringen zijn in lijn met de prioriteiten van het kabinet zoals verwoord in de beleidsnota «Investeren in Perspectief». De dekking voor dit amendement wordt gevonden in artikel 5 op de post «Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen».

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, CDA en FvD.

datum 7 december 2018

blad 5

Artikel 3 Sociale vooruitgang

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

16 → 23 (Diks c.s.) over 2 miljoen voor het uitbannen van genitale verminking van vrouwen.

Dit amendement verhoogt de uitgaven aan het voorkomen van meisjesbesnijdenis met een bedrag van € 2 miljoen, met de intentie deze verhoging structureel te maken voor de komende jaren. De indieners zijn van mening dat meisjesbesnijdenis zo snel mogelijk wereldwijd moet worden uitgebannen. Wereldwijd zijn ruim 200 miljoen meisjes en vrouwen slachtoffer van besnijdenis, ook wel Female Genital Mutilation (FGM). 44 miljoen van deze slachtoffers zijn jonger dan vijftien jaar, en elk jaar lopen nog eens 3 miljoen meisjes risico op genitale verminking. Met het alloceren van een bedrag van € 2 miljoen voor programma-uitgaven op dit specifieke onderwerp, kan Nederland een prominentere rol spelen in het wereldwijd uitbannen van genitale verminking van vrouwen en meisjes. Het amendement wordt gedekt uit de niet-juridisch verplichte middelen op artikel 5.4, de post nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Artikel 3 Sociale vooruitgang

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

24 (Kuik c.s.) over de uitrol van nieuwe diagnostiek en behandeling op het gebied van tuberculose.

5 miljoen euro zal van artikel 5.4 «Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen» naar artikel 3.1 «Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en hiv/aids» worden verplaatst. Deze 5 miljoen euro zal eenmalig extra worden ingezet ten behoeve van de uitrol van nieuwe diagnostiek en behandeling op het gebied van tuberculose (TB).

De uitrol van nieuwe diagnostiek en behandeling op het gebied van TB zal toegevoegd worden als onderwerp aan het nieuw Nederlandse partnerschapsprogramma (2019–2023) dat momenteel met de World Health Organisation (WHO) wordt uitgewerkt, voor het jaar 2019. Daartoe zal een eenmalige ophoging van de Nederlandse vrijwillige bijdrage aan de WHO van 5 miljoen euro in 2019 worden toegevoegd.

De urgentie van de extra investering in de uitrol van deze nieuwe diagnostiek en behandeling adresseert de toenemende verspreiding van resistentie van de ziekte. TB is mondiaal de meest dodelijke infectieziekte. 10.4 miljoen gevallen wereldwijd die leiden tot 1.6 miljoen dodelijke slachtoffers per jaar. TB is bovendien de belangrijkste doodsoorzaak onder hiv/aids patiënten.

De WHO is technische partner van landen bij de uitvoering van nationale TB-programma's, inclusief programma's gefinancierd door het Global Fund to Fight Aids, Tuberculose and Malaria (GFATM).

datum 7 december 2018

blad 6

Doel is om met dit geld de uitrol van innovatieve diagnostiek en behandeling op landenniveau te bevorderen, indien mogelijk in samenwerking met Nederlandse partners van de WHO, waaronder non state actors en de private sector.

Met deze 5 miljoen extra wordt maximale impact behaald omdat de WHO wereldwijd normsetting en technisch adviserende partner is. De effectievere TB-bestrijding zal bijdragen aan de uitrol van innovatieve technologie. Deze extra inzet sluit daarnaast aan op de Nederlandse inzet (BZ en VWS) om de WHO kans te geven hun technisch adviserende rol op landenniveau te versterken. Tevens ondersteunt het Nederlands kabinets-beleid op gebied van antibioticaresistentie (VWS) en integratie TB/hiv/aids respons (BZ).

Nederland heeft zijn commitment uitgesproken om te accelereren in de bestrijding van TB tijdens de UN High-Level Meeting on TB in New York op 26 september 2018. Nederland ondersteunt de Political Declaration on Tuberculosis welke is aangenomen door de algemene vergadering van de VN. Nederland heeft specifiek een oproep gedaan en steun uitgesproken voor verhoogde investeringen in TB onderzoek. In de Political Declaration on TB committeren de ondertekenaars zich bovendien aan het mobiliseren van middelen voor intensivering van onderzoek.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Artikel 4 Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling

7 (Kuzu en Van den Hul over 2 miljoen voor hulp aan de Rohingya).

Dit amendement voorziet in het in 2019 bijdragen van 2 miljoen euro aan het helpen van de Rohingya vluchtelingen in Bangladesh. Van deze 2 miljoen euro wordt een bedrag van 1 miljoen euro ingezet voor de verbetering van de positie van vrouwen en meisjes in vluchtelingen-kampen en hulpverlening aan vrouwen en meisjes die het slachtoffer zijn geworden van seksueel geweld. De overige 1 miljoen euro wordt ingezet in het kader van algemene hulpverlening ter verbetering van de positie van Rohingya in vluchtelingenkampen. Dekking wordt gevonden in de algemene vrijwillige bijdragen die nog niet juridisch verplicht zijn.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Artikel 4 Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

17 → 27 (Voordewind c.s. ter vervanging van nr. 17 over 10 miljoen extra investering in het noodhulpcluster Dutch Relief Alliance).

datum 7 december 2018

blad 7

Dit amendement zorgt voor een extra investering van 10 miljoen euro in het noodhulpcluster Dutch Relief Alliance (DRA). Miljoenen ontheemden kampen met tekorten aan voedsel, onderdak, medische hulp en hulpgoe-deren. Noodhulporganisaties hebben structureel te weinig financiële middelen om voldoende hulp te kunnen verlenen. Via DRA zijn in de afgelopen jaren noodhulpprogramma's opgezet in onder meer de Syrië-regio, Noord-Irak, Zuid-Sudan en Jemen. DRA heeft als samenwerkingsverband van 16 Nederlandse hulporganisaties sinds 2015 belangrijke en effectieve humanitaire hulp verleend. Dit blijkt ook uit de resultaten van de midtermreview. In het Regeerakkoord is vastgelegd dat het succesvol gebleken noodhulpcluster DRA zal worden voortgezet. De dekking wordt gevonden in artikelonderdeel 5.4 (nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen).

Aangenomen. Voor: PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

15 (Bouali) over 2 miljoen extra investeren in het assistent-deskundigen programma.

Nederland heeft baat bij stabiliteit in de internationale arena en heldere internationale afspraken. Daarom is het goed als er sterke internationale instituties zijn zoals de Verenigde Naties waar we zulke afspraken maken. Tegelijkertijd investeren we in ontwikkelingssamenwerking zodat we bijdragen aan kansen voor de allerarmsten en het uitbannen van honger, armoede en conflict.

Met dit amendement wil de indiener extra investeren in het assistent-deskundigen programma. Dankzij dit programma kunnen jonge Nederlandse professionals en academici én kandidaten uit de allerarmste ontwikkelingslanden en de OS- partnerlanden werkervaring opdoen bij internationale organisaties. Deze assistent deskundigen leveren een bijdrage aan ontwikkelingssamenwerking.

D66 verhoogt de bijdrage aan het assistent-deskundigen programma met € 2 miljoen. Op die manier verstevigen we de Nederlandse positie in internationale organisaties zoals de VN. Tegelijkertijd bieden we jonge professionals, zowel uit Nederland als uit ontwikkelingslanden, een kans om waardevolle ervaring op te doen en een bijdrage te leveren aan een betere wereld. De dekking wordt gevonden in artikel 5 op de post «Nog te verdelen i.v.m. wijzigingen BNI en/of toerekeningen».

Aangenomen. Voor: PvdA, GroenLinks, DENK, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Verworpen en ingetrokken amendementen

Artikel 3 Sociale vooruitgang

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

14 (Van Haga) over 10 miljoen investeren in anticonceptie in focusregio's.

Dit amendement zorgt voor een extra geormerkte investering in voorlichting over en toegang tot anticonceptie voor jongeren, in het bijzonder meisjes en vrouwen. Mogelijke uitvoerders zijn de Global Financing Facility en UNFPA.

datum 7 december 2018

blad 8

De investering moet neerdalen in de focusregio's, in het bijzonder de Sahel en hoorn van Afrika. De dekking wordt gevonden in het niet-juridisch verplichte deel van artikel 5 (multilaterale samenwerking en overige inzet).

Ingetrokken.

Artikel 1 Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen

Artikel 4 Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling

20 (Karabulut) over het handhaven van de bijdrage aan UNRWA.

Door het terugtrekken van de Verenigde Staten uit UNRWA, het agentschap van de Verenigde Naties dat Palestijnse vluchtelingen helpt, is er een enorm tekort aan middelen. Aangezien honger en armoede zeker niet bijdragen aan het bevorderen van de vrede tussen de Palestijnen en Israël is het van belang dit gat op te vullen. Verschillende landen hebben dit gedaan maar nog altijd is er een tekort van USD 63 miljoen (ongeveer € 55,6 miljoen)

Nederland heeft in 2018 vijf miljoen extra uitgetrokken om zo op het niveau van de afgelopen jaren á € 19 miljoen uit te komen. Dit amendement zorgt ervoor dat ook in de komende jaren dit niveau gehandhaafd wordt en de bijdrage aan UNRWA vooraf kan worden toegekend in plaats van achteraf uit het noodbudget gehaald moet worden. De dekking wordt gevonden uit de niet-juridisch verplichte uitgaven uit artikelonderdeel 1.2 Versterkte Nederlandse handels- en investeringspositie.

Verworpen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK en 50PLUS.

Artikel 1 Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

21 (Van den Hul c.s.) over een Toolbox internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen.

In de Handelsbrief kondigt de Minister een vernieuwing van de Toolbox economische diplomatie aan om Nederland optimaal te positioneren en maatwerk te leveren aan het bedrijfsleven. In deze Toolbox zit ook een flexibel inzetbare pool van economische attachés binnen een regio of thema. Dit amendement regelt dat er naast de Toolbox economische diplomatie ook een Toolbox imvo-diplomatie komt, bestaande uit een pool flexibel inzetbare imvo-attachés. Zij houden zich op de posten bezig met het ondersteunen van Nederlandse bedrijven bij het in kaart brengen van, en omgaan met, lokale risico's op het gebied van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (imvo), waaronder arbeids- en mensen

-rechten en milieunormen. Met het doel de voortrekkersrol van Nederlandse bedrijven op het gebied van imvo te bestendigen en verbeteren.

De dekking wordt gevonden in het niet-juridisch verplichte deel van de non-oda middelen van artikel 5.

Verworpen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK en de SGP.

datum 7 december 2018

blad 9

Artikel 2 Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat

Artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet

19 → 55 (Karabulut) over het uitbannen van ondervoeding.

Ondervoeding is nog altijd een enorm probleem. 821 miljoen mensen hebben te weinig te eten, dat zijn een op de negen mensen. Ondervoeding eist meer slachtoffers dan TBC, HIV/aids en malaria samen. Volgens de VN heeft ondervoeding vooral voor kinderen desastreuze gevolgen doordat de fysieke ontwikkeling en de ontwikkeling van de hersenen achter blijft en dit proces in veel gevallen onomkeerbaar is. Ondervoeding zorgt voor slechtere prestaties op school, leidt tot slechter betaald werk en zorgt ervoor dat het moeilijker is uit de cirkel van armoede te breken. Per jaar sterven 3,1 miljoen kinderen aan de gevolgen van ondervoeding.

Om SDG2- het uitbannen van ondervoeding, te behalen is nog veel nodig.

Ondervoedingsinterventies zijn erg effectief en voor 2019 staat € 25 miljoen gepland en in 2020 29 miljoen. Dit amendement zorgt ervoor dat we al in 2019 op het bedrag van € 29 miljoen uitkomen voor het uitbannen van huidige honger en voeding.

De dekking wordt gevonden in het niet-juridisch verplichte deel van de non-oda middelen van artikel 5.

Verworpen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK en 50PLUS.

Artikel 4 Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling

8 (Kuzu) over 2 miljoen voor hulp aan de Oeigoeren.

Dit amendement voorziet in het in 2019 bijdragen van 2 miljoen euro aan het bestrijden van de onderdrukking van Oeigoeren in China. Van deze 2 miljoen euro wordt een bedrag van 1 miljoen euro ingezet voor de verbetering van de rechten van Oeigoeren die worden vastgehouden in heropvoedingskampen. De overige 1 miljoen euro wordt ingezet in het kader van rechtsstaatontwikkeling ter verbetering van de positie van Oeigoeren in China. Dekking wordt gevonden in de algemene vrijwillige bijdragen die nog niet juridisch verplicht zijn.

Verworpen. Voor: SP, PvdA, DENK en de SGP.